

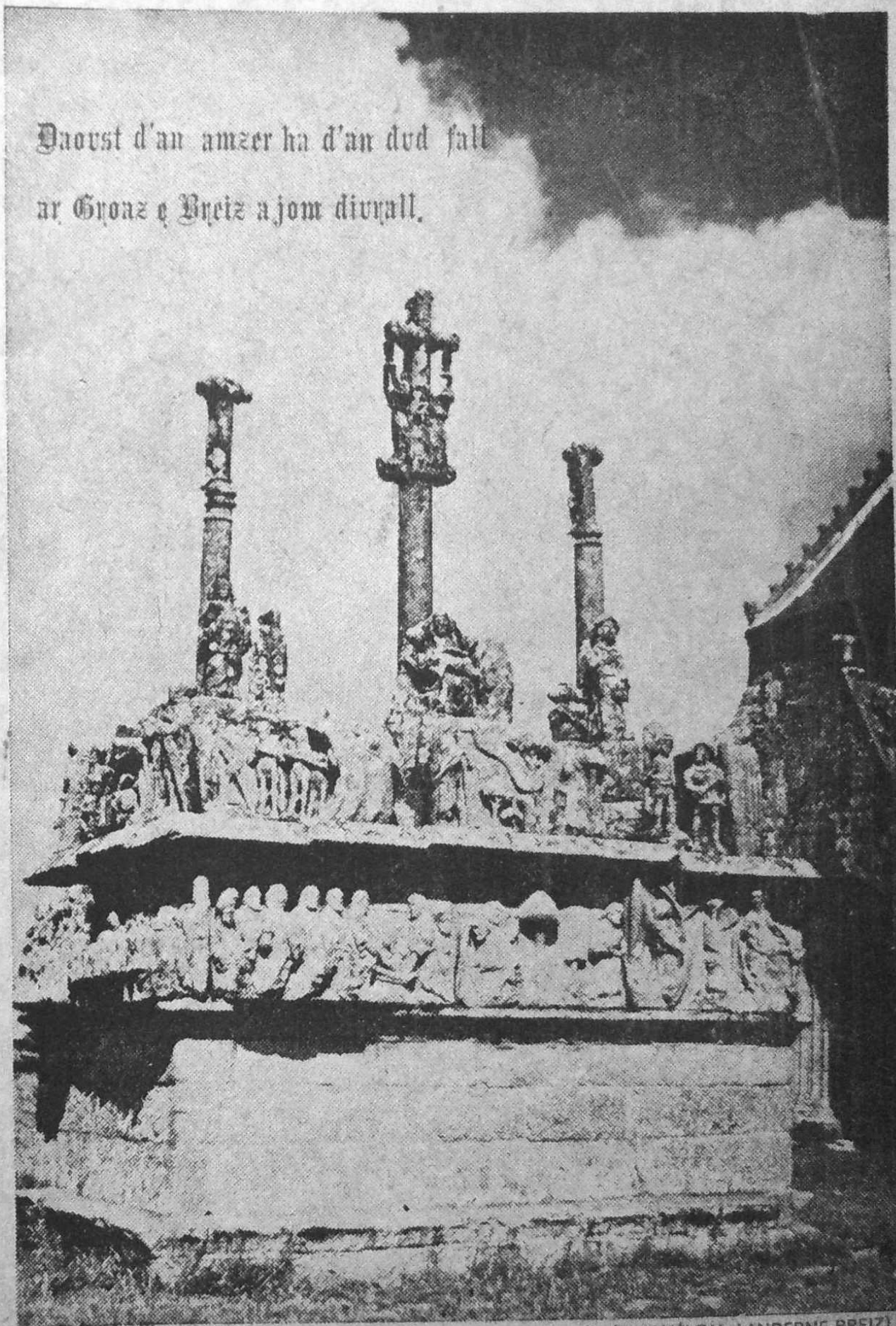
FEIZ HA BREIZ

KANNAD MIZIEK AR VRETONED

Meurz 1940.

Priz : 6 real (1 fr. 50)

Daoust d'an amzer ha d'an dud fall
ar Groaz e Breiz a jom divrall.

Kalvar Tronoen

(PH^e DIQUÉLOU LANDERNE BREIZ)

Yec'hed ar Vugale ar SIROP FERET

a eneb an Doken

Graet gant lonzaouennigou hag a gaver er mor, ar sirop-man a ro nerz hag a yac'ha ar gwad. Ouspenn men deus eur vlaz eus ar re wella, louzou all ebet ne ro kement a netz d'ar vugale hag hen.

« Ramplasi a c'hell ervat an emulsionou, an eol-moru, ar sirop Portal, ar sirop Raifort iodé, hag all... » Ar vertuz en deus da yac'haat ar gwad, ouspenn ar vertuz da zigas an nerz d'an izili, a zo penn-abeg ma n'her roer morse en aner d'ar vugale taget gant an doken, an trouskennou laez, ar werbl, an doureier fall, droug-arroue, hag ar zempladurez a deu warlerc'h ar ruzell hag an dreo,...

In vente dans toutes les pharmacies

Dépôt principal : GRANDE PHARMACIE DU PROGRÈS,
2, rue de Paris (au-dessus de l'Octroi) BREST.

KLENVED AR C'HENOU HAG AN DENT

L. LAPIQUONNE Successeur de L. Jézéquel

Tenner dent
Loreet gant skol-vedesinerez Paris

A denn an dent hep poan hag a laka dent nevez, war aour
ha war gaoutchouk, hervez ar skouerieu diweza
Gwarantisa a ra e labour.

RESEO A RA

Bep Lun, e LESNEVEN, Hôtel Le Roux, ha bep Sadorn, e
BRASPARTS hag er FAOU. — Digemeret a ra an dud en e di,
e Brest, 4, passage Saint-Martin, eus a 9 eur da greisteiz, hag
eus a 2 eur da 6 eur. — Téléphone : 0-16.

ERRATUM

War bajenn genta an niverenn-man, lennit an 13^{vet}
linenn evelhen :
e teufe Henez da ren warnomp !
hag ar 15^{vet} linenn :
Ha setu perak, eur vozadig tud hepken, er bloaz 33...

76^{vet} bloavez

Niv. 3

Meurk 1940

FEIZ HA BIEIZ

Renner : Y. V. PERROT

PASK ar bloaz 33 ha PASK ar bloaz 1940

gant Y. V. PERROT

Pask ! Pask !

Ar goanv kalet o tec'het; ar gwez o c'hlazvezi; al laboused o kana; ar gwad nevez o redeki er c'horfou; ar gwad nevez o redek en eneou. Pask - Pask ! gwas-aze d'ar re ne welont ket o deus ezomm bras da wellact epad an amzer-se a drugarez hag a zilvidigez !

Pask kenta ar gristenien, e Jerusalem, er bloaz 33, goude ginivelez ar C'hrist er c'hra ou, pebez Pask es tlammus e voe ar Pask-se.

Tud Rom a rae o mistri e bro ar Jude hag ar Yuzevien a glaske dalc'h mat en em zizober anezo. Met e lec'h en em drei ouz Jezuz mab bihan o roue bras David, en divije gallet beza o Salver hag a roe d'ezo, tri bloaz a oa, eur gelennadurez hep par, harpet war ar burzudou diniver a fuilhe dre ma'z ae, e trojont, en e eneb : « Ni, emezo, ne fell ket d'eomp e teufe tennez da ren warnomp ! Ra gouezo e wad warnomp ha war hor bugale ! »

Ha setu perak, eur vozadig tud hepken, ef na Mb 33, a reas eur Pask mat e Jerusalem; pennadureziou kêr hag ar hobl, en he fez, kouls lavaret, a reas eur Pask fall; n'o devoa ket gouezet gwelet ar pezh e oa dleet d'ezo beza klevet, na klevet ar pezh e oa dleet d'ezo beza klevet.

Ha setu aman ar binijenn galet a dapjont warlerc'h ar Pask fall-se.

Da Bask ar bloaz 70, Titus impalaer Rom gant 60.000 den a gilhas o c'hêr; ar seziz a badas pemp miz; netra ker gwâs ne voe gwelet biskoaz -

Ar brezel, ar vosenn hag ar gernez a wiskas Jerusalem, en hevelep amzer, hag a reas amezl eun i-fern nevez.

An dud a glaske tec'het a veze krouget ha kement a Yuzevien a voe staget ouz ar groaz, er mêziou tro-war-dro da gêr, ma ne gaved ket ken a wez da ober kroaziou !

E kêr e varve kement a dud ma teuas ar re veo da skuiza o sebelia ar re varo; ar pried a ziframme an tamm eus genou he fried; ar mab, eus genou an tad; ar vamm, eus genou he bugel hanter varo gant ar naoun, etre he divrec'h; eur wreg a voe gwelet o laza hag o tibri he c'hrouadur !

Pa c'hellas soudarded Rom treuzi mogeriou kêr, 1.100.000 Yuzeo a oa m'ed 100.000 a voe prizoniet; an tiez a voe diskaret; an Templ a voe devet; sakrifisou an amzer goz a oa tremenet evit atao.

« Ar Yuzevien, eme zant Augustin, o devoa aoun da goll madou ar bed-man, ha ne gemerent preder ebet gant madou ar bed all hag en hent-se eo e teujont da goll an eil rumm madou hag egile ! » *

M'o divije bet graet mat o Fask, m'o divije laket traou an ene da genta, Hor Zalver en divije o laket d'en em voda, evel ma vod ar yar he re vihan dindan he eskell, d'en em glevet hag e vijent bet trec'h d'o enebourien hag e vijent bet atao pobl Doue ha Jerusalem a vije bet kêr-benn ar bed, e lec'h beza ar gêr varo ma 'zeo breman -

Petra vezo Pask ar bloaz 1940 ?

M'hon eus c'hoant da welet, o skedi war hor bro, deiziou laouenoc'h eget ar re a welomp c'houec'h miz a zo, greomp holl hor Pask ha greomp hen mat kement hag ober.

Ar bara a zebromp evit maga hor c'horf a zo eur bara maro ha mat a-walc'h evit hor c'horf; ar bara a zebrimp ouz an daol-Fask evit maga hon e-

ne a zo eur bara beo; ra vezo eta hon ene ivez beo buhezek pa 'z aimp d'hen dibri ha nann maro ha brein gant ar pec'hed; eur skrij hag eun donjer eo lakat ar Vuhez hag ar Maro d'en em vriata.

O ! arabad e vefe Pask ar bloaz 1940 henvel ouz Pask ar bloaz 33. Traou an ene da genta, hag an traou all a deuy war ar marc'had; traou ar Feiz da genta, breman, dreist-holl, pa c'houez, war ar bed, gwasa korventenn a c'houezas biskoaz.

Ra deuy an holl da ober o Fask, ar re a zo war zouar kouls hag ar re a zo war var; ar re a zo war linenn an tan kouls hag ar re a zo adre ha Doue a gemero truez ouzomp p'hor gwelo o tistrei davetan.

E Enezenn Eire a roas kement a zent bras da Vreiz Izel, evel sant Ronan ha sant Jaoua, sant Sane ha sant Brendan, sant Koulm ha sant Efflam, edo ar feiz e gwask, breman ez eus 400 vloaz; an ilizou pa ne vezent ket diskaret a veze prenet; ar veleien a veve dindan guz hag evit oferenna e rankent en em denna, en hanv, e dounder ar c'hoajou hag, er goanv, en eul lochenn e veze graet eun tamm kempenn d'ezl.

Eun d'ervez, a-greiz m'edo ar beleg oc'h oferenna en eur c'hoz tamm lab evelse, frailhet he mogeriou, e voe klevet eus stakadenn; an doenn, pounnaraet gant an erc'h a oa kouezet warni, eo a oa o tiskar ar voger goz; ar wazed a oa eno a glevas buan an trouz hag e lec'h tec'het ec'h en em glevjont evit dibrada an treustou hag ar voger veo-se a zougas toenn ar chapel keit ha ma padas an oferenn !

Pebez kentel a ro d'eomp tud Eire !

Ma n'eus en hor bro nemet mogeriou maro, ar beleg, an Aviel hag an traou all a vezo flastret dindanno.

N'eus nemet an traou harpet gant mogeriou beo, e kreiz ar gorventenn a c'houez breman, hag a jomo en o sav.

Harpomp eta hor Feiz hag hor Bro evel ma tleont beza harpet hag evit ma vezo krenv hor c'horfou magomp hon eneo gant bara an daol Fask ! Diwar an daol-se hepken eo e tle dont ar wellcenn hag ar peoc'h, er bed

E harz ar Groaz

gant Nedeleg SPERANZ.
skeudennet gant Mona Eusa

An dud a zavas tour Babel o divije gelllet en em voda en dro d'ar groaz, rak amavezet mat e oa ganto a-benn neuze hag an hevelep ano a zoug, koulz lavaret, e holl yezou ar bed : **crux**, e latin, **croix**, e galleg, **kroaz**, e brezoneg, **croes**, e kembraeg, **cross**, e saozneg, **kreuz**, e alamaneg, **croce**, e italieg.

Ar groaz a voe unan eus an traoù kenta a ouezas ober an den gant e zaouarn ha c'hoant am eus da gredi eo bet graet ar c'hroaziou kenta evit vad ar spered kement hag evit vad ar c'horf.

An den ijinus a veve er c'heolou hag a reas ar groaz kenta a c'hoanteas marteze, ober ganti eur skeuden eus an heol pe, marteze, diskouez an doare da ober pevar c'horn reiz, kement ha kement o fevar.

Dies a-walc'h eo gouzout ; kentoc'h e kredon, koulskoude, en divije bet c'hoant da skeudenna an heol ha setu aze perak diwar e gavadenn genta ar groaz e teuas buan da gaout an tu da ober ar rod.

Ar groaz a oa eta eun dra hag a oa amavezet pell a-rop ma teuas H.Z. Jezuz-Krist, war an douar ha n'eus nemet digeri al leoriou a gomz anezi, evit gwellet e kaved kroaziou war al labouriou mein a zave an dud pevarzek kant vloaz hag ouspenn zoken a-raok donedigez Hor Zalver ha kizellet e veze warno evit skeudenn an heol, skeudenn an Dreinded.

Daoust hag ar C'hrist n'en deus ket diskleriet ez eo e-unan :

An heol ne vez morse, mantellet gant an noz hag a skleray dalc'hmata, liorzou ar baradoz !

N'hellan ket chom da boueza war an doareoù disheñvel a zo bet kemeret edoug ar c'hantvejou da ober ar c'hroaziou, re hir e vefe va skrid ha ne rafen nemet lavaret ar pezh a zo bet lavaret gant skrivagnorien all pell em raok.

Ar pezh vennañ diskouez amañ eo ez eus bet a-raok amzer Hor Zalver doareoù disheñvel da ober ar c'hroaziou hag e kavomp e Kerne, e Tregar hag e Leon, tri dest, a renkomp amañ diouz ead, eus an doareoù disheñvel-se :

da genta,—Maen-harz Kervaria e Pont'n Abad ;
oc eil,—Peul-vaen sant Lorans e Plouegat Moysan ;
da drede,—Kroaz Meskeo e Plougerne.

I.— MAEN-HARS KERVARIA

Eur maen a dri droatad uhelder eo,—0m.85,—pevar du d'ezan, kizellet o pevar ; ar merk êsa da lenn warnan eo an **astika**, ar steredenn a eiz bann hag a ziskouez an doare ma kave d'ar re goz e troe an heol ; ar steredenn-se eo kartenn an avelioù gant an eiz avel disheñvel.

War an tu all, (sellit ouz skeudenn genta Mona Eusa) e weler ar groaz hevoud, pe ar groaz a jans vat, a dro he zreid diouz an tu kleiz, a-us eun naer a dro war an tu-dehou, kamm-digamm.

Maen-harz Kervaria a zo unan eus ar vein gizelletkoza a oufed gwelet e Breiz-Izel.

II.— PEUL-VAEN
SANT LORANS
AR BOUILH-DOUR

Uheloc'h eo ar peul-vaen-man eget maen-harz Kervaria; 1 metr 80 en deus ha war e gem ez eus kizellet eur groaz gant eul labourer hag a ziskouez kaout eun tammig ijin a-benn dont a-benn da ober evel m' en deus graet; e dri gela'h an eil en egile hag an daouzek kammenn kizellet dindanno war ar peul, a zo kizelladuriou heñvel ouz ar re a gaver, stank a-walc'h war an taoliou mein, e meur a lec'h.

En hon amzer ar gizellerien a ra ar c'hlinkaduriou-se c'hoaz, war ar vein, pe war ar c'hoat hep gouzout mat a walc'h, o-unan, ar pezh a vennont lavaret. (Sellit ouz eil skeudenn Mona Eusa.)

—Peul-vaen ar Bouilh-dour, test an amzer goz, a weler atao en e zav, harp ouz moger bered chapel disto sant Lorans; n'eus ket c'hoaz a wall bellou e veze gourinadegoù er pardon-se a zigoueze atao d'an 10 a viz eost pe d'ar zul warlerc'h hag en noz a-raok ar pardon, ar bardonerien a en em walc'he, penn-kil-ha-troad, gant dour ar feunteun evit beza paret diouz ar boan-izili.

III.— KROAZ VIHAN MESKEO

Ar groaz-se eo an hini a weler war hent ar C'horejou, e Plougerne, e kroaz-hent Meskeo.

Eur groaz koz eo, renket war barlenn eur puñs, a-baoe m'eo bet torret he gar.

Kroaz vihan Meskeo a zoug eur merk a gaved war armou tud ar Sav-Heol, e Bro-Japan, pevar mil bloaz a-raok Jezuz-Krist: eur groaz kelc'het gant eur rod, (Sellit ouz trede skeudenn Mona Eusa).

War ar skouer-se eo ez eo bet kizellet an holl groaziu-keltiek a welomp breman; ar gizellerien a vitas kelc'h an heol etre divrec'h ar groaz hag a-welchou zoken, end-eeun, evel e Killarney, e c'holoent ar groaz koulz hag he gar hag he sichenn gant kinkladuriou hag a gomze eus ar stered.

O kroaz, a verk an heol en e gaera hag en e uhe-la e barr an nenv, a-raok beza merk ar c'hristen; o broella a gomz d'emp eus ar re a zo maro pell diouz ar ger; kroaz keltiek ha kroaz ar rod; kroaz kroumellek, kroaz latin, kroaz Loren, kroaz ar Pab, o kroaz venniget, te eo ar merk a garomp gwelet o sevel a-us hentchou hor Breiz; te eo a garomp gwelet e pep hini eus kroaz-hentchou hor buhez, da zeiz hor badiziant, da zeiz hor Pask kenta, da zeiz hon eured, te hag a vezo ar merk a ziskouezo e pelec'h e vezo hor c'horf paour o tis-kuiza goude baleadenn poantus ar vuhez-man:

Te a ra d'eomp sevel hon daoulagad d'an nec'h,
etrezek an nenv; hepdout an dudou keiz a zellje
muioc'h-mui etrezek an douar dindannan an ifern;
na vad a ra d'ar skrivagnerien ha d'ar gristenien se-
vel gant skeul ar groaz uheloc'h uhela bemdez, a-
us traonienn c'hlac'harus an izelved-man, etrezek ar
splander hag ar wirionez, na vad a ra !

15 a viz c'houevrer 1940.

Brud ar Vretoned dre ar bed

gant F. KERVILLA.

Boas eur da lavarout : « E pep lec'h ma par an
heol e tremen ar Breton... » hag eun dra wir eo ke-
ment-se. Dindan an heol grizias hag an avel skorn,
a-dreuz ar mor hag a-dreuz an douarou eo bet hor
c'henvroiz o vale dre ar bed : misionerien, tud a
vor, tud a genwerz, tud a skiant, tud divroet da glask
gounit o bara... Edon va unan warlene e koadou
bras kreiz Afrika. Degouezet e oan en eur gêriadenn
hag edon o komz gant eur Pahouin koz a gonte d'in
en doa bleniet gwechall Brazza a-dreuz ar vro (an
holl dud koz er vro-se o deus anavezet Brazza war
o meno). Anavezet en doa ivez an aotrou 'n Eskob
ar Berr.

En eur glevet an amo, me ha lavarout d'ezañ :
« Hennez a oa eun den eus va bro.

— C'houi 'zo Breizad neuze, emezañ. Evel e c'hel-
lit kredi e lakaas lavar ar morian koz eun tamm mat
a lorc'h em c'halon.

Lorc'h da veza diouz gouenn ar misioner breizat a
ouezas gounit kalon an dud-se hag o lakaat da gar-
rout ano ar Vretoned.

Marteze eul lenner bennak da « Feiz ha Breiz »,
gouestoc'h egedoun war istor ar misionou a ouezo
rei eur c'helou bennak diwar-benn buhez an ao. ar
Berr bet eskob e Libreville eun daou-ugent vloazben-
nak a zo.

SUL ar BLEUNIOU e BREIZ-IZEL

gant L. Brest.

E korn al liorzou, diskourret eo ar beuz
Ha troc'het al lore, er girzier, war ar c'hleuz;
Leiz an henchou ez eus, tud vras, bugaligou,
Ganto bodou glazvez : **setu sul ar Bleuniou !**

Setu sul ar Bleuniou ! Gant an amzer nevez,
Dre holl n'ez eus nemet bodou ha levez.
Heñvel eo da welout, hent an iliz parrez,
Ouz hent Jerusalem goloet a balmez.

Setu sul ar Bleuniou ! Gouel ar vugaligou
gwisket en o c'haera, paotred, merc'hedigou,
Mont a reont d'an iliz, sart da heul ar re vras,
Pe war vrec'h o mammou o heja skourrou glas.

Setu sul ar Bleuniou ! Ha dre ar parkeier,
War eskell an avel, e nij son ar c'hleier,
Da gemenn da bep den emañ deuet an eur
Da ansav eo Jezuz, er bed holl, **Roue Meur !**

Setu sul ar Bleuniou ! Leun-tenn eo an iliz !
War ar bodou savet, ar beleg, evel gliz,
A strink dour benniget en eur bedi Doue:
Hozannah! Hozannah! Jezuz eo hon Roue!

Setu sul ar Bleuniou ! Ar bodou berniget
Warlerc'h an ofer'nn-bred, gant doujans 'vo skignet
Er c'hreier hag en ti, er parkou, er prajou,
Da denna warnezo gliz santel an neñvou.

Setu sul ar Bleuniou ! Sul ar bokedou beuz !
Dirak poaniou Jezuz, gant glac'har ha gwir geuz,
Brevomp hor c'halonou, ma vleunio, leun a sked,
Hon eneou, da Bask, evel Salver ar Bed.

Barz ha Mouler ar Basion

Diskleria ar Basion war leurenn ar c'hoariva a oa eun dra vras evit hon Tadou.

Lakaat a raent o holl ijin, hag o holl garantez da c'hoari (ma 'z eo dereat implija ar ger-se evit brasa drama an Denezel) Pasion ha Maro an Aotrou Krist.

Met, n'oa ket a-walc'h evit skrivagner ar Basion dont a benn da lakaat e genvroiz da zelaou ar pezh-c'hoari epad euriou hag euriou heb en em skuiza.

Ret e oa d'ezañ e teuje da wir, bep taol, al lavar-mañ :

An dud a deu en eur gana
Hag a zistro en eur ouela.

Neuze, hepken, pa zistroe an dud en eur ouela, neuze, en devoa bet an trec'h, hag en eur ouela e-unan, e trugarekae Mestr bras an Eneou da veza roet d'ezan ijin a-walc'h en e oberenn -

Poania a rae kalz eta evit sevel Mister brezonek ar Basion.

— « Anzav a ran, eme an Ao. Kervarker, * ez oun estlammet bras o welet habaskder ar barz-se ha ken estlammet all o welet pegen distag eo e galon diouz madou an douar. Kompren a c'heller o divije barzed evel Eschyl pe Sophocle hag a glaske beza brudet er Gres a-bez ha zoken er bed holl, labourat epad pell amzer war o skridou evit didui diskouarn an dud gouiziek, met da varz eur vro vihan, eur vro hag a veze lavaret ne oa he yez nemet eun trefodach, piou a roje eun digoll bennak? Evit petra kemeret kement a boan da sevel eur mister? Evit piou e labourer?

... Doue her gouie! a-walc'h e oa evit ar barz breizat. Kaout a rae en e galon a gristen eun digoll kalz

* Diwar e « Studi war ar c'hoari er broiou keltiek »

---

brasoc'h, kalz kaeroc'h eget meuleudiou an dud a
deue da zelaou e bez-c'hoari :

E gwirionez, an Hini a oa bet enoret ha meulet gantan ne ankounac'haje ket e labour tenn ; an Hini ne oa ket bet dispartiet gant ar barz diouz Jezuz, He divije koun ivez eus ar boan a gemeras da enori He Mab ; ha d'an deiz ma teuje da skei war dor ar Baradoz, Hi a lavarje d'He Mab :

Dre ar c'horf en deus Ho touget,
Dre al laez en deus Ho maget,
Dre an divrec'h o deus Ho luskellet,
Digorit d'ezan, Me Ho ped !

Hag an Doue maro war ar groaz a respontje d'E
Vamm, en eur zigemeret en Nenv kamer ar Basion :
« Ra zeulo ebarz ! rak me a gar ar Vretoned ! »

Gant pempvet kantved ar moulevez, ha gant amzer ar Basion, e kemeromp tro da rei da anaout d'hor c'henvroiz, ez e oa c'hoariadenn ar Basion, unan eus al leoriou brezonek a zo bet moulet da genta. Embannet e voe e Paris, er vloaz 1530 gant eur mouler leonad, Eozen Gillevere, ginidik eus a Winevez Lokrist. E stal, hanvet ar GROAZ ZU, a oa e Paris e kichen ar Pont Bihan, e straed ar « Bûcherie ». Moula al leor-se, hepken, a ziskouez pegement a vrud en devoe ar Basion-se e Breiz-Izel.

Eozen Gillevere, o voula al leor-se n'eo ket gounit arc'hant eo a glaske, met kentoc'h startaat ar Feiz e kalon e genvroiz.

Ha gant an A. Kervarker (1) e tiskouezimp hon anaoudegez vat da vouler breizat ar Basion en eur lavaret :

Bennoz Doue d'eoc'h, micherour a Vro-Leon, hoc'h hano a dlefe beza enoret gant kement Breizat desket a zo, evel hini ar Gutenberg Keltiek. Pell diouz he Pro, ho poa miret he yez, he feiz Eozen Gillevere, den kalonek + Meuleudi d'eoc'h !

(1) Le théâtre chez les Nations Celtiques. (H. de la Villemarqué.)

DOUJANS VRAS EUN DUK BREIZAT
EVIT AN AOTROU KRIST

Bras meurbéd e oa karantez an den santel Charlez Bleiz, duk Breiz, evit Hor Zalver. Ha setu aman petra a leverer * diwar e benn, e kenver Pasion an Aotrou:

Epad ar zizun santel, Charlez Bleiz a walc'he treid trizak paour, hag a roe d'ezo da zebri goude. Da ziweza yaou-gambr-lid e vuhez, gwisket gant eur zae baour, e roas da leina da c'houec'h war 'n ugent klas-ker bara, ha goude ar pred, en eur gimidia diouto, e pokas d'o daouarn en eur rei d'ezo peb a bez aour.

Ken bras e oa e zoujans evit an Aotrou Krist, ma ne grede ket lakaat e varc'h da dremen war skeud eur c'halvar a oa war e hent.

SANT ERWAN. PREZEGER AR BASION

Sant Erwan patron hor Breiz, deiz Gwener ar groaz ar bloaz 1294, a brezegas ar Basion e brezoneg — evel just — seiz gwech hag e seiz iliz disheñvel. « An dud a rede war e lerc'h eus eur barrez d'eben evit klevet e sermoniou dudius evel re eun abostol ! »

* Dom Lobineau : Vie des Saints de Bretagne.

NEVEZ-AMZER !

...An Nevez-Amzer a vleunie ar gwez, ar girzier, ar peurvanou, ar foenneier, ha leton an hentou ; al laboused a gane d'an heol ha d'o c'haranteziou nevez...

Ar mammou a wilioudas ha bugaligoù nevez a vleunias an tiez.

...Hag ar vugaligoù, krouet war-lerc'h al labourioù tenn, en amzer glouar ar peurzourn, er bloavez tremenet, a richanas e-giz al laboused...

Jakez RIOU (Geotenn ar Werc'hez).

— 76 —

Komzou
an test

e burzud
bras
Jezuz

nevezet gant Y.V. PERROT

taolennet gant X.V. HAAS

KOAN AR YAOU GAMBR-LID

12

A-raok debri oan
 Goueliou Pask da goan
 d'ar Yaou, er gambr wenn,
 E lamma e zae,
 diwar e c'horre,
 Jezuz, Doue-den.

13

Treid e ziskibien
 a walc'has kempenn,
 Kent ma o frenas,
 Eno war al lec'h,
 etre e ziou vrec'h
 hep nec'h, o sec'has.

14

Pa voe gwalc'het mat
 O zreid gant o Zad,
 hag hen morc'hedus
 Da nevezenti
 E vagas inti
 gant e gorf skedus.

15

E wad presius
 magus ha nerzus
 Den ne refusas,
 D'an den, marz e voe.
 Debri e Zoue,
 an Tad her c'hrouas.

16

Dal ma voe debret
 Korf Krist benniget
 Gant ar c'hêz Judas,
 Mall ober e daol,
 e savas diouz taol:
 en noz e tec'has.

JUDAS O WERZA E VESTR

17

Ouz ar gwad real
Piou voe displeal
hag a zroug ali,
trubard, 'vel an dour,
ha fals-marc'hadour ?
Judas voe 'n hini.

18

Rak dre bisoni,
Hen grêt mab a di,
gant e Aotrou bras.
Ouz ar priz dister
a dregont diner,
E vestr a werzas

19

E kuzul ar brinsed
bodet holl d'ar red,
War goulenn Kaïphas,
e reas ar marc'had,
da werza e Dad,
an trubard Judas.

20

Evel eur c'hi fall,
ha marlonk, gant mall,
— Kalz hen evezias —
e werzas Jezuz,
o marc'had euzus,
hep nep mez, siouaz !

JEZUZ E LIORZ JETSEMANI

21

Treuzet ar Froud-zu,
e pignas dioc'htu,
Da bedi e Dad,
Ker c'houek, e unan,
el liorz bihan,
ma c'houezas e wad.

22

A stok-korf e kouez,
Ma 'z eo eun druez,
Fallgalonet holl,
O welet ar vall
o deus an dud fall
d'e gas eün da goll.

23

O welet an tiz
o deus an dud kriz,
d'e lakaat e kroaz,
ar marò gwasa
hag ar mezusa
a zo bet biskoaz.

JUDAS O LURIA E VESTR

24

Pa oa lavaret
gant Salver ar bed,
kempenn e bedenn,
teu d'e gemeret
kalz a dud armet,
kuanekaet tenn.

25

gant eur c'houiaouenn,
Judas 'oa 'n o fenn,
hag her goulennas
neuze tud e di,
gant aon ha studi
dioutan a dec'has.

26

An hini 'mezan
ma pokin d'ezan,
hennez e vezo
n'it ket d'e lezel
gant e Ebestel
grit aon bras d'ezo

JEZUZ BARNET D'AR MARO

27

Eur wech kemeret
e voe ereet,
poket da gentan,
ha kaset e ker,
da gaout ar barnet,
didruez outan.

28

Eus a di Annas,
da di Gaïphas,
her c'hasjod timat,
goude, a-zevri,
her stlejod, gant kri,
da di Bons-Pilat.

29

Pa voe gant Pilat
enklasket ervat,
Mab Doue, gant prez,
Dinamm p'her c'hasjod,
Raktal her c'hasjod,
aa di Herodez.

30

E doug eun dervez,
'voe Mab ar Werc'hez,
'velse, kas-digas,
a di d'egle,
ar re n'her c'hare
Hen stleje, dre gas.

31

Pa voe Mab Mari
d'gaset, gant kri,
en dro da Bilat,
en devoe tourmant
a lein e benn sant
betek plant an troad.

32

Evit kein, na penn,
na spenn, nag erenn,
biskoaz, ne glemmas,
Pilat lez-ober,
dre ma oa krener,
her barnas d'ar groaz.

JUDAS O VERVEL

33

Ouz e skourjezan
hag ouz e gannan
kalz a c'houzanvas
o veza hepken
ma karie Mab den,
laouen her prenas.

34

Kannet 'voe ken tenn
ma oa a bep penn
kig ha kroc'hen brein
leun a c'houliou
gant ar skourjezou
hag ar barrou drein.

35

Pa oad ouz e ren,
etre marc'herien,
d'ar maro, dre 'n hent,
ar groaz, war e gein,
dre douez an drein,
dre heg, her pilent.

36

O skignat o dent
gant tiz her c'hasent,
ha gant kounnar vras
da lein ar menez
ma kollas buhez
ha ma finvezas.

37

O welet an traoù
gant Krist, e Aotrou,
o trei fall, Judas,

goude restaoler,
e dregont diner,
a en em grougas.

JEZUZ O VERVEL

— 38 —

E kern ar menez,
gant bec'h, pa zigouez,
dre m'eo dinerzet
E roer d'ezan,
gwin, gant myr, ennan
met, n'her c'hemer ket.

39

F kroaz ec'h astenn,
A-hed e groc'hon,
e kreiz ar prenn-kroaz,
uhel her saver,
dres, etre daou laer,
Jestas ha Dismas,

40

Eur gurunenn sporn
a ya dre 'n eskern
war e benn kiliet,
a zankjont, garo,
d'e ren d'ar maro,
maro kriz meurbed.

41

'N taol e komzas,
er yez a zeskas,
war barlenn e vamm,
gand e galonad,
E klemmas e Dad,
ma oa eun estlamm.

— 84 —

42

« Va gefridi tenn,
emezan, da benn,
zo kaset, gant gloaz - »)
...goustad ha kempenn
e soublas e benn
ha e tremenas !

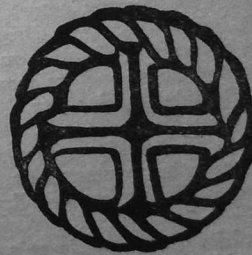
(aman e kouezer d'am daoulin)

Neb a c'hoari ar Basion,
Pe he diskam a wir galon
En deus tri c'hant dervez pardon.

Neb n'he c'hoari hag he selaou,
En deus lod eus an dellidoou *
A c'hounez ar breurieziaou.

(Klozadenn Diviziou ar Basion hervez an Ao. Kervarker)

*Dellidoou = meritoau.

— 85 —

BREIZIZ

a ouenn Vat

O welet mver bras ar Vretoned yaouank a en em dro niverusoc'h niverusa bemdez ouz Bro o c'havell hag ar brezoneg, e kav d'eomp e vefe eun dra vat rei tro d'ezo da anaout ar re eus o c'henvroiz o deus labouret en o raok ha stourmet epad o buhez evit Breiz, war dachenn ar yez, an istor, ar sonerez, an arzou hag all.

Dleet eo d'eomp bruda anoiou hag oberou ar Vretoned-se ha ne vez grêt meneg ebet anezo nag er skoliou bihan nag er skoliou meur (1).

Hiviziken eta, da heul eur pennad eus o buhez ec'h embannimp darn eus o oberou, ar pezh a vezo digemeret mat, sur a-walc'h gant hol lennerien ha dreist-holl gant ar Vrezonegerien yaouank.

Pebez frealzidigez, pebez nerz-kalon prederia war buhez ar re en em ouestias da Vreiz !

E gwirionez, « nag eo eun dudi evidomp hag eun eienenn a nerz nevez da genderc'hel gant hon ero, gellout aslenn ho komzou c'houi, hor re varo, ar c'homzou-se hag a lavarec'h c'hoaz ha gant muloc'h a c'halloud eget pa oac'h, war an douar, breman pa z'eo sklerijennet ho spered ha tommet ho kalon gant an heol birvidik ha skedus ma z'eo kalon Hor Zalver Jezuz Krist.

Nag eo eun dudi evidomp lenn, e sioulder an noz, ar pezh a lavarec'h diwarbenn ar pezh a zo da ober e kenver hor FEIZ hag hor BREIZ. (2)

* « Quand je pense que je suis sorti bachelier du collège, capable d'écrire dix pages sur des tas de farceurs du genre d'Agamemnon et que je n'avais jamais entendu prononcer le nom de Nominos. (A. Masseron « La Bretagne aux Conférences du Souvenir ». Nov. 1922).

* Ar re varo a gomz atgo, Y.V. Perrot (Feiz ha Breiz. Du 1937).

Deraoui a reomp gant an hini a oa e c'her : BE-PRED BREIZAD :

Fanch-Vari AN UHEL (LUZEL)

1821-1895

E maner Ker-ar-Born, e Plouaret, (Bro-Dreger), lec'h ma oa bet savet e eontr Juluan an Huerou, unan eus gouizieka istorerien Breiz an XIX^{vet} kantved, eo e teuas Fanch-Varian Uhel er bed, d'an 22 a viz mezeven 1821.

Eno eo e tremenas amzer e vugaleach ; ez-vihanik eta e voe troet warzu ar brezoneg, rak Ker-ar-Born a veze eun ti digor kaer d'ar glaskerien bara, d'ar gannerien ha d'an dibunerien marvailhou ; ar brudeta eus ar re-man a voe eun den dall hañvet Karandel ; evit trugarekaat tud Ker-ar-Born eus o madelez en o c'henver, e tistagent eur bern soniou ha gwerziou, e tibunent marvailhou ha danevellou... Ha Fanchig a gare o selaou epad pell amzer, souezet pe spontet -

Mont a reas da genta da skol Blouaret, gant eur mestr-skol e ano an Thomas.

Goudeze, Fanch an Uhel a yeas da skolaj Roazon, elec'h ma kelenne e eontr an Huerou, an Istor, hag, er fin, e peurechuas e studiou e Paris.

Goude beza bet kelenner en Oriant, sekretour e prefed-ti Roazon, barnar a beoc'h e Daoulas ha kelaouenner e Montroulez, e voe hañvet da virour Pa-perou koz Kemper. Eno e reas anaoudegez hag e kenlabouras gant Anatol ar Bras, a oa neuze kelenner el Lycée.

E Ker-veur Bro-Gerne eo e varvas Fanch-Vari an Uhel, d'ar 26 a viz c'houevrer 1895, en eul lezel war e lerc'h eur bern skridou brezonek, eun tenzor evit hol lennegez.

Fanch an Uhel, leshanvet « Boudedeo Breiz-ize! » a zo eus niver ar Vretoned a dleomp kaout evito eun anaoudegez vras.

* « Le Juif errant de la Basse-Bretagne »

Epad 40 vloaz, e redas war droad, hep ehan ha gant dalc'h, mêziou Bro-Dreger, Leon ha Kerne, en eur vont eus an eil parrez d'eben evit kutuilh kaera ha presiusa bleun hol lennegez vreizek, a gawe etouez ar bobl, na petra 'ta : soniou, gwerziou, dramaou, marvailhou ha danevellou. Dont a reas a-benn da zastum evelse, wardro tri-ugent mister, ha dañvez da ober pevar leor soniou ha seiz leor marvailhou ha danevellou.

Eur vaouez eus Pluzunet (Bro-Dreger) Marc'harit Fulup hag a ouie eur bern traou brezonek, a skoazellas Fanch an Uhel da zastum an darn vrasa eus ar soniou embannet gantan en e leoriou : **Gwerziou Breiz Izel** ha **Soniou Breiz-Izel**.

Fanch an Uhel, ne oa ket hepken eun den gouizie ; bez e oa ivez harz ; bez e oa dreist holl eur brogarour start, eur Breizad penn-kil-ha-troad.

Evit her gwelet n'eus nemet lenn leor e genta barzonegou BEPRED BREIZAD, a gavot amañ warlerc'h pajennoù amezan hag a ziskouezo d'eoc'h pe seurt Breizad e oa Fanch an Uhel.

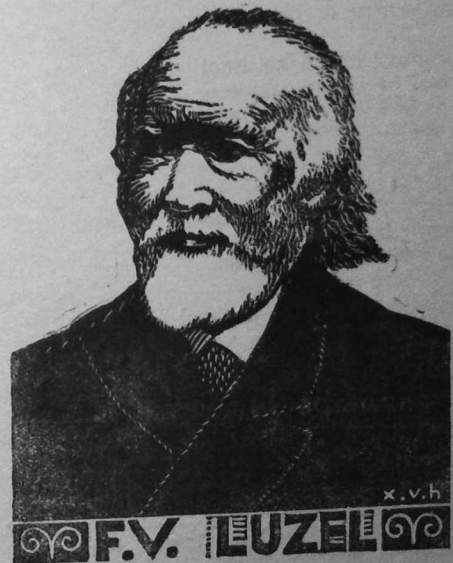
Ar brezoneg, ken meulet gantan, a oa hep mar, e vrasa karantez. Ar yez-se a oa evitan dreist ar re all : « Ni, Breiziz, emezan gant lorc'h e kentskrid **Bepred Breizad**, hon eus an eurvad da gaout eur yez d'eomp hon-unan ! ha lavaret a ran eur yez, en eur bellaat diouzin ar ger dismegañsus : trefoedach ! »

Nann, hor brezoneg n'eo ket eun trefoedach pe neuze, ne dalvezfe ket ar boan e viret, nak hen deski, na stourm kement evitañ evel ma reomp ! Ne dalvezfe ket ar boan goulenn digeri d'ezañ evel m'eo dleet, doriou ar skoliou, evel m'her greomp 70 vloaz a zo hag ouspenn.

...Ha ne vefe ket gwelet kement a dud yaouank hirio o tont da domma o c'halonou outañ Eus ar Bed-all, an hini a oa e c'her BEPRED BREIZAD, a c'hell c'hoaz lavaret :

Piou a lavar eo maro Breiz,
Hag e kollomp hon yez bemdeiz ?
Spered ar re goz hag o feiz ?

R. TREVEZEL

a lavar d'eomp alao :

C'houi holl Breiziz a c'hwrienn vat
Klevit eur ger, tud Breiz-Izel ;
— Ra jomo peb unan Breizad,
Dre-holl, bepred, betek mervel !

Broiz, bezit 'vel ho tadou
Eeün ha gwirion en pep tachenn ;
Lakit enor 'raok ar madou,
It e pep lec'h uhel ho penn.

Ha c'houi holl, hag a zoug pluenn,
Tud a skiant ha tud gouiziek,
N'ankouait ket ez oc'h mibien,
D'ar re 'gomze ar brezoneg.

Ha ne glevit c'houi ket laret
Hon yez, ar c'hosa, marteze,
A zo er bed, hon yez karet,
A dle mervel?... N' glevit ket se ?

Nebaon 'ta, holl baotred vat Breiz,
Goureit c'houi breman ho penn,
Ha komzit ha skrivit gant feiz ;
Ar yez koz ne varvo biken.

Eus ar vro-bell ma sav an heol
Eo deut ganimp 'bars ar vro-man ;
Ha mibien Breiz dle he c'homz holl,
Keit ma skeudo an heol aman !

Yez hon tadou, yez venniget
A bep-amzer komzet 'n hon c'hreiz,
A vihanik 'm eus da garet,
Rak te, yez koz eo buhez Breiz -

Te ro d'in yec'hed, pa vên klanv,
Te laka sklêrha glann an deiz,
Yez Taliesinha Gwenc'hlan,
Rak te yez koz eo buhez Breiz !

Pa ve ma spered ankeniet
Ha glac'har em c'halon eleiz,
Gant eur zonig 'vên diboniet,
Rak te, yez koz eo buhez Breiz !

Er broiou pell, va c'halonig,
Evel ar gwennili d'he neiz,

'Huanad da yez Arvorik,
Rak te, yez koz eo buhez Breiz !

'Vel ma tiwall ar mesc'ar,
E oanedigou ouz ar bleiz,
Breiziz, diwallomp hon yez kaer,
Rak te, yez yoz, eo buhez Breiz !

« Ni droc'ho hon teod en hon beg, »
— Kleo, Brizeug, da genvroiz keiz-
Ken 'vit dinac'h ar brezoneg,
Rak te, yez koz eo buhez Breiz !

Me lavar hag a lavaro :
Keit lammo ma c'halon em c'hreiz,
Yez va zud koz, me az karo,
Rak te, yez koz eo buhez Breiz !

Ha goude buhez ar bed-ma
En eur Vreiz all, me am eus feiz,
Da gomz brezoneg, 'vel ama,
Rak te, yez koz eo buhez Breiz !

Keit ma vo brug e Breiz izel,
Hag en aod ar mor glaz rec'hel,
Hon yez koz ne c'hell ket mervel

Beo mat eo spered hon tado
Ha keit hag ar bed e pado
Rak mui her c'haromp 'get mado !

Liziri brezonegerien.

NEUZE E KOMPRENIS E OA DIANK D'IN

...Meur a Vreizad yaouank hizio, gwaz-a-se d'imp !, a zo ganet diwar gerent divrezonekaet krenn, ha darn, diwar gerent breizat, moarvat. hogen, gwell eo ganto mont e galleg d'o bugale.

Evidoun-me, setu ar pezh a c'hoarvezas ganen. Na-c'het e voe ouz va c'herent a-vihanik, komz brezoneg gant o c'herent o-unan. Daoust d'ezo da veza brezonegerien ne vennent ket o defe o bugale komzet yez o fobl.

Mezus eo komz ar brezoneg evit **bugale kêr** ; n'eus ken yez nemet ar galleg, a vefe dereat, kreñv, yac'h, yez an holl dud ! Gant-se, na vezit ket souezet ma lavaran d'eoc'h war eun dro, ne voe ket ar gourvab evit beza desket, diorrenet ha savet, gant harp yez e vro ! Trefoedaj !

Va zud n'int ket bet evit mouga, ennoun mouez an ouenn, a darzas em fenn, ouz va gervel hep paouez davet va bro azalek va zriouec'h vloaz, da lavaret eo, warlene. Kement-se hep gouzout d'in...

...Prenet ganin eta, eur yezadur e miz gouere 1938. e stacis da zeski da genta holl, netra nemet ar yezadur. A c'houdevez, edon e Bleun-Brug Lanuon, edoug eun dervez : Pegen kaer e voe d'in va c'henta dervez gouel brezonek ! War ar Marc'hallac'h ho klevis o komz brezoneg, hag evel just, ger ebet eus ho prezegenn ne yeas ganin pegwir n'anavezen ket ar brezoneg d'an ampoent. Hevelep tra, evit an **Tamall**, ha dreist-holl evit **Fostus an doktor daonet** ; lavaret e vije, va c'hredit, e oam deuet bouzar, a daol trumm. Hogen, kaer kaer dreist e kavis ar veilhadeg-se, hag e gwirionez, dudiet e voen gant an arvestou brao a wellis, hep entent netra.

Neuze, avat e komprenis e oa diank d'in an dra reta da gaout evit beza eur gwir Vreizad.

Rak-se, distroet d'ar ger, gant gerdadurlou, yezadurlou, e teuen da veza ezel eus « Ober ».

...Ha dre eun eurvad, e c'hoarvezas d'in beza e-shuet an teir skol dre lizer, ar c'henta a viz gwengole 1939, pa voe beuzet ar bed holl er reuz a anavezit !

...Breman e c'hellan skriva va holl liziri e brezoneg, ha lenn aes a-walc'h zoken **Dihunamb**. Graet em eus ivez va menoz deski kembraeg hag iwerzoneg, pa gavin tro, evelato, en abeg d'an darvoudou.

Evel just, ne oa ket ret d'in dibuna d'eoc'h an holl draou-man, hogen kalonekaüs e vefent evit ne vern pe Vreizad, a gredan, hag epad marevez ar brezel muioc'h eget biskoaz :

Ret eo beza krenv. a-benn warc'hoaz.
eme Galloc'h

Yann Thomas ar RAVALLEG

...MET EUR GURUNENNAD BUGALE GREDUS A SAV...

...Lennet em eus penn da benn niverenn c'houevrer **Feiz ha Breiz**, ha va lezit da lavarout d'eoc'h ar blijadur en deus grêt d'in ar pennadou c'houek em eus kavet ennan.

Plijadur, dre m'am eus kavet danveziou brezonek evit va spered a Vreizad, ar pezh a ra diouer d'ezan, dalc'het evel ma 'z oun, pell diouz va bro c'hinidik, gant an amzer dourmantus-man a zo kouezet war hor c'hein.

Frealzidigez, gant al liziri soudarded, ken niverus ha ken tomm a garantez-vro, ma trid va c'halon vanan, dre ma welan ez eus aze o sevel eun amzer nevez evit hor Breiz karet. Ya ! kement all a desteniou splann, kement-all a garantez-vro, o vleunia skedus, war boaniou kriz gouzanvet laouen, a dle lakaat hor Mamm goz Vreiz da vouz'hoarzin, en despet d'an truilhoù a zo bet klasket teurel war he c'hein en amzer dremenet. Ya, Mamm-goz, bezit laouen rak eur gurunennad bugale gredus, bemdez nerzusoc'h dre m'emaint o c'houzanv evel an houarn a lakaer en tan evit beza kaletoc'h, a sav hag a ray d'eoc'h adkavout ho kaera amzer a yaouankiz.

Nann ! nann - n'eo ket an amzer a vrezel gant e boaniou diniver eo a ray d'omp fallgaloni : beza kaletoc'h avat, ne laran ket !

Plijadur ha frealzidigez, met ivez ramn-galon. Ha piou ne vefe ket teneraet o lenn ar galv a gasit d'ho lennerien ; galv leun a anken, dre ma 'z eo koustus en amzer a hirio, ar moula kelaouennou ; dre ma 'z eo c'hoaz re vihan niver ho koumananterien ; dre ma 'z eo bras ha kaer « Ti ar Brezoneg » emaoch o sevel, ha re zister andanveziou. Ho kalv a zo aet betek doun-douna va c'halon, ha gant harp va fedennou pemdeziek e kavot aman, eun tammig aluzenn, didalvez marteze, o veza m'eo didalvez ivez va fae soudard, met daoust ha n'eo ket gant aluzennou bihan evelse, kenstrollet, eo ez eo bet savet hon ilizou kaera gwechall, gant hon Tadou ?

Bez ez eo an aluzenn-se, eun testeni skler eus ar gartez virvidik a gendalc'h da virvi em c'halon evit yez santel va c'havell. Ne c'houlennan ken, nemet ma vo niverus-niverus, ar Vretoned a ray eveldoun, evit ma vevo Feiz ha Breiz.

V. Seite.

AR BLIJADUR O KOMZ BREZONEG

E berr gomzou e rankan lavaret d'eoc'h ar blijadur am eus bet o komz e brezoneg, yez Leon, gant eur Breizad o vont da bardona da Gertereza (Lisieux). Ar perc'hirin-se en deus bet ar vadelez, en dizro d'ar gêr, da zegas d'in dre ar post, eul leorig **Feiz ha Breiz**, niverenn mae 1934. Mantret oun bet o lenn eur yez brezonek ker splann, rak abaoe meur a vloaz a zo, e Breiz ne gomzer ken nemet eur brezoneg hanter c'hallek. Hogen, me a gar va bro, en despet d'an daou ugent vloaz abaoe m'emaon o chom e Bro-C'hall hag a garfe poella warnan ma 'm bije eul levrig bennak evit peurober va deskadurez war ar poent-se.

Mar ho peus c'hoant da c'houzout piou oun setu aman va stad : Le Sann Pierre, 63 bloaz, ginidik eus a Blouenan, e bann Kastell-Paol, gwechall mestr an archerien, e kichen Avranches, dilezet breman gantan ar vicher.

An A. Floc'h, person Kerfeunteun, maro er bloavez 1930, da vareou gouel an Holl Zent a oa va eontr ha va faeron ; ar ouenn eus va zadou koz a zo c'hoaz e Kastell-Paol, e kordennad sant Wennal.

Ma plij ganeoc'h me a skribo en ho kannad, diouz m'hen gourc'hemennot d'in...

Avranches, 3 a viz c'houevrer 1940. P. Le Sann.

AR YEZ DESKET WAR BARLENN AR VAMM

Resevet em eus niverenn « Feiz ha Breiz » miz c'houevrer hag em eus e lennet gant plijadur. Bennoz Doue d'eoc'h.

Rei a ran evit sikour skigna ha bruda ar brezoneg, 5 gwenneg bemdez ; ne c'hellan ket breman, siouaz, rei muioc'h, rak va fae n'eo ket bras.

Aboe ma 'm eus kuitaet ar gêr, e skriva va liziri e brezoneg, n'eo ket hep kals faoutou, siouaz, met gant an amzer, fizians am eus, e teuin d'her skriva kouls hag ar galleg ; eur blijadur eo d'eur Breizad, pell eus e vro, skriva, lenn ha komz ar yez en deus desket war barlenn e vamm. Aman ez eus kals Bretoned, met an darn vuia anezo n'int ket brezonegerien ; ar re all, koulskoude a gendalc'h da gomz brezoneg etrezo, ar pezh a ra kals plijadur d'in.

Gant gwella gourc'hemennou eur breizad eus Plou-gastel, bro ar sivi.

Nicolas Gourves, Brigadier.

En armeou, d'ar 25 a viz meurzh 1940

EUR BERAD AVEL EUS HOR BREIZ

Dont a ran d'ho kaout da welout ha n'ellfec'h ket degas betek ennoun, Breizad kollet dre aman, eur berad avel eus hor Breiz. Setu penaoz ! C'hoant am befe da garout levriou, kelc'hkelaouennou, kelaouennou brezonek evit peurzski hor yez. N'hellfec'h ket degas d'in eun dra bennak evelse ?

Kouls eo d'in hen anzav dioc'htu avat : levriou, ka-zetennou hag all, Doue ha Doue hepken o faeo.

Va femzeg gwenneg bemdez ne badont ket pell.

Sébastien Breton

En Arme, 12 a viz Kerzu 1939.

FREALZ HA NERZ FEIZ HA BREIZ

...Pebez frealz ha pebez nerz eo d'in-me ho kelaouen abaoe m'eo kouezet warnomp ha war hor bro gwall eur spontus ar brezel.

...Aet oun kuit gant va rejimant, ar 65^{vet} eus an Naoned, da zeiz kenta miz gwengolo; tremenet hon eus eur miz en Alamagn ha tanvaet blaz c'houero ar brezel.

Va gwella gourc'hemennou evit niverenn Nedeleg « Feiz ha Breiz »; mall am eus da gaout niverenn miz c'houevrer.

Gab ar Moal Gourin, 7 a viz c'houevrer 1940..

NE FELL KET D'IN CHOM PELLOC'H HEP KOUAMANANTI !

Tapet em eus lenn niverenn Feiz ha Breiz c'houevrer. Gonezet oun bet gant ar garantez-vro birvidik am eus santet o virvi en holl bajennou ar gelaouenn dudius-se. Ne fell ket d'in chom pelloc'h hep koumananti d'ez. **P. ar M...** Kloerdi Sant-Brieg

Saint-Marc, le 5 janvier 1940.

Je vous prie de m'envoyer le dernier numéro de Feiz ha Breiz le plus tôt possible avec le prix de l'abonnement si celui-ci n'y est pas inscrit.

Il est vraiment regrettable que les libraires de Brest ne tiennent pas à vendre des journaux bretons bretonnants. Mais le relèvement culturel breton se fera bien sans eux...

Roger Abgrall

SKOUER KAER EUR PERSON !

Kaset em eus d'eooc'h 300 lur evit nevezi 20 koumanant da Feiz ha Breiz; ar 100 lur a lakan war ar marc'had a roan a galon vat evid ar brezoneg a zifennit ker start gant penn kalet eur gwir vreizad.

J.L. P. S. N. 27-2-40.

Nag a bet a c'hellfe ober en o farrezioù ar pezh a ra an aotrou-man en e hini ha m'her grafant ar brezoneg a vefe miret en e gaer hag ar feiz gwaskedet gand ar gwella goudorenn a oufed rei d'ez. **Y.V.R.**

DINER YEZ AR VRO

Eil roll ar re eus hol lennerien o deus kaset profou da Feiz ha Breiz ouspenn priz o c'houmanant:

Ap. R. Delaporte, rener ar Bleun-Brug, 100 lur. - Ao Peron, person Sant-Nic, 100 l. - Ao. Riou, aluzennet en arme, 220 l. - Divi Kenan Kongar, soudard, 50 l. - Serjent Kerlann, 30 l. - Ao. Bouillé, is-rener ar Bleun-Brug, 12 l. - A. Vallée, St. Brieg 50 l. - (eil prof) - A. de l'Es tourbeillon, rener Kevredigez Broadel Breiz, 20 l. - A. Gueguen, person I. V. r. Folgoat, 20 l. - A. Saout person St. Wazeg, 10 l. - A. ar Rous, Gwerleskin, 15 l. - A. Gulennec, Colombes, 10 l. - Dell Martin, St. Mark, 7 l. - Amiral Laurent, 20 l. - A. Queffelec, kure e Kleder, 32 l. - Noury, soudard, 32 l. - **Itr. Groguenec**, Loc-Maria Plouz, 32 l. - A. Mear, rener skolaer I. V. Kreisker, Kastell, 32 l. - A. Kerleroux, kure e Landerne, 7 l. - Ao. V. Seite, soudard, Naoned, 20 real. - A. Petton, soudard, war an taibenn, 10 l. - Itr. Maury, Cleder, 22 l. - A. Herry, Pluvibner, 32 l. - Itr. Cloarec, St. Noug, 10 l. - **Gwe** nola Caouissin, Landerne, 20 l.

Itr. Ugen, Kerlouan, ao. Becot, Roazon, A. Kerhoas, en arme, ao. Kermorgant, Plozevet, A. Allain, Plouzeniel, A. Mazeas, person Kernilis, A. Lannuzel Kemper, Ao. r. Gall, person Gouezec, A. Jamet, person St. Norgant, Dell ar Gall, Dirinon, Itr. ar Meur Elliant, A. Marzin, person Roudouallec, A. Yann ar Bec, en arme, Dom Godu, Paris, **hep hini 8 real.**

Eil roll ar re o deus kaset koumanantou evit hor soudarded ha martoloded ha lennerien nevez all :

Dell ar Fouest Brest : 15 l. — Ao. Thomas, person Gwinevez Porzay, 58 l. (3 goum.). — A. Gallo, Bubry : 15 l. — Dll Gourlaouen, Douarnenez : 20 l. — Dll Guérin, Brest : 15 l. — A. Yeun ar Gô, Gouezeg : 18 l. — Itr. Maze, Loperec : 30 l. — Dr. Renault, Roazon : 30 l. — Dll Griffon, Douarnenez, 10 l. — Brigadier Gourves, 15 l. 45 bep tri miz. — Eur person eus Gortanvez J. Guiziou, Kerber : 20 l. — Kerne : 50 l. — Ao. Jaffres, Kerlann : 20 l. — Ao. Paugam, aluzennet, Riouigno : 8 real. — Ao. J. Renault, Letenant, 10 koumanant soudard : 180 l. — Yann Trequer, soudard 36 l. (2 g.)

Bennoz Doue ! Gant profou evelse bep miz buhez « Feiz ha Breiz » a vezo diazezet mat.

N'ankounac'hait ket

1 Gwenneg bemdez evit ar brezoneg

Lenn ha studia :

LA LANGUE BRETONNE en 40 leçons, gant F. Vallée	15 fr.
GERIADUR BREZONEK-GALLEK, gant Ernault	18 fr.
GRAND DICTIONNAIRE FRANÇAIS-BRETON gant F. Vallée	75 fr.
Les MOTS FRANÇAIS et BRETONS CLASSÉS d'après le SENS, gant Vallée (levr I)	10 fr.
..... (levr II)	12 fr.
NOTENNOU DIWAR-BENN AR GELTED, pep levrenn gant geriadur	4 fr.
SKELTA SEGOBRANI, pep levrenn	8 fr.
Mizou-kas ouspenn. E gwerz ti Moulerez Bro-Leon, ru Lafayette, Landerne.	

War hon niverenn Ebrel, e lennoc'h : **Mab an diou Vamm**, eur gontadenn skrivet en eur brezoneg du-dius gant **Yeun ar Go**.

Lennerien **Studi hag Ober** : ho kelaouenn n'eo ket maro. Kasit ho chomlec'h da Voulerez Bro-Leon, Landerne.

Priz Koumanantou « Feiz ha Breiz » :
diouz ar bloaz : 18 lur. — Koumanantou martoloded
ha soudarded : 15 lur.
Koumanantou a-gevred (5 niverenn d'an nebeuta)
15 lur.

Kas an arc'hant da **M. Y. M. PERROT** directeur de
Feiz ha Breiz, Scrignac (Finist.) C/c. :21.802-Rennes.